

آزمون «تورم صفر» در پایتخت

بسته ضربتی شهرداری برای مهار قیمت‌ها چیست و در چه صورت به جای تعویق تورم، گره‌گشای معیشت خواهد بود؟

محمد حقگو
economice@khorasannews.com

خیابان‌های پاستور و بهشت تهران این روزها شاهد تولد یک دوگانگی کم‌سابقه در حکمرانی اقتصادی ملی و منطقه‌ای‌اند؛ در حالی که مخارج مصرفی مردم زیر بار فشارهای ارزی و تورمی و فرسایش درآمدها نسبت به سال قبل عقبگرد داشته و سیاست‌گذار ملی در پاستور ماه‌ها بر سر چندوچون بازنگری ریالی کالابرگ الکترونیک درجا می‌زند، ساختمان خیابان بهشت ابتکاری پر سروصدا را روی میز گذاشته است. علیرضا زاکانی، شهردار تهران، با تکیه بر این فرض که «کشور ندار نیست و امسال در بدبینانه‌ترین وضعیت از ۴۹ میلیارد دلار و در خوش‌بینانه‌ترین حالت از ۶۶ میلیارد دلار درآمد سخن به میان می‌آید»، اعلام کرده است که مدیریت شهری قصد دارد بار معیشتی پایتخت‌نشینان را سبک و فشار را از دوش دولت کم کند. حاصل این دیدگاه، بسته‌ای ضربتی تحت‌عنوان «تورم صفر» است؛ طرحی که مدعی تثبیت قیمت دسته‌ای از حیاتی‌ترین اقلام سفره خانوار برای مدت ۶ ماه در کلان‌شهری نزدیک به ۹ میلیون و ۶۰۰ هزار نفری است. اما در کنار این خبر خوب و امیدبخش که در صورت تحقق می‌تواند به الگویی برای سایر استان‌ها تبدیل شود، دغدغه‌هایی نیز وجود دارد. آیا مهار قیمت‌ها در جزیره تهران ممکن است و این جراحی تویضی تا چه اندازه از آزمون پایداری مالی سربلند بیرون خواهد آمد؟

شوک تورمی خوراکی‌ها و انقباض مصرف

برای درک اهمیت و شتاب شهرداری در اجرای این بسته، باید به داده‌های هولناک معیشتی نگاه انداخت. گزارش‌های آماری از وضعیت قیمت‌ها در مرداد ۱۴۰۵ نسبت به مرداد سال گذشته، تصویری از یک سونامی تمام‌عیار در سبد خوراکی‌ها ترسیم می‌کند؛ شاخص کل خوراکی‌ها رشد نقطه‌ای ۱۲۷.۵ درصدی را ثبت کرده و در این میان، نرخ اقلام اساسی پرواز کرده است: روغن خوراکی

با جهش سرسام‌آور ۳۴۰.۳ درصدی ر کوردار است، گوشت قرمز ۱۱۳ درصد گران‌تر شده، شکر ۹۱.۷ درصد، نخود، ۷۹.۸ درصد، ماکارونی ۷۴.۱ درصد، عدس ۶۸.۲ درصد، لوبیا قرمز ۶۳.۸ درصد، لپه ۶۱.۸ درصد و لوبیا چیتی ۳۳.۶ درصد افزایش قیمت را پشت سر گذاشته‌اند. این تب‌تند قیمت‌ها در شریاطی رخ می‌دهد که بخش حقیقی اقتصاد دچار کود مشهودی است. در بهار ۱۴۰۵، رشد اقتصادی با منفی ۱۰.۱ درصد و بدون نفت به منفی ۴.۶ درصد سقوط کرده است؛ اما شاید تلخ‌ترین علامت این صورت حساب اقتصادی، رشد منفی ۴ درصدی «هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی» باشد. منفی شدن مصرف خانوارها گواهی بی‌برده بر کوچک شدن اجباری سفره‌ها و عقب‌نشینی مردم از بازارهای مصرفی است؛ نقطه‌ای که مداخله ضربتی را به یک مطالبه عمومی و فوریت‌پدافندی بدل می‌سازد.

۴ ضلعی بهشت؛ از سازوکار «شهرزاد» تا تخفیف سود بازرگانی
در چنین شریاطی بسته ضربتی شهرداری بر چهار

رکن عملیاتی بنیادهاست:

۱- محور نخست، همان بسته «تورم صفر» است. در مهرماه، ۱۲ قلم کالای اساسی (برنج، گوشت، شکر، روغن، حبوبات، سویا، ماکارونی و...) و از آبان‌ماه با افزوده شدن مرغ، رب گوجه‌فرنگی و پنیر، در مجموع ۱۵ قلم کالا مشمول تثبیت قیمت ۶ ماهه می‌شوند. سازوکار توزیع این بسته به گونه‌ای طراحی شده که دغدغه هجوم به فروشگاه‌ها و از دحام تقاضا را بر طرف کند؛ طبق اظهارات زاکانی شهردار تهران سامانه مرتبط با این طرح، کاملاً به پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان و سامانه شهری «شهرزاد» متصل است. بر این مبنا، هویت، بعد خانوار و دهک در آمدی مشخص بوده و سهمیه‌ها شفاف است؛ به عنوان نمونه برای هر فرد ماهانه دو کیلو گرم برنج و ۴۰۰ گرم روغن باقیمت مقطوع در نظر گرفته شده که شهروندان می‌توانند سهمیه خود را به صورت ماهانه یا دو ماهه از میادین میوه و تره بار و فروشگاه‌های شهروند دریافت کنند.

۲- محور دوم، جراحی سود در خرده‌فروشی است؛ شهرداری اعلام کرده سود بازرگانی بیش از ۱۸ هزار قلم کالا در فروشگاه‌های شهروند مشمول ۵۰ درصد تخفیف می‌شود. سود بازرگانی این اقلام بسته به ماهیت کالا رقمی بین ۳ تا ۳۰ و حتی ۴۰ درصد را شامل می‌شود؛ بنابراین تخفیف ۵۰ درصدی بر این سود، مستقیماً قیمت درج‌شده روی کالاها را برای مصرف کننده‌هایی چند در صد پایین می‌آورد و بخشی از این عایدی نیز به صورت اعتبار خرید در کیف پول الکترونیکی شهروندان می‌نشیند.

۳ و ۴- محورهای سوم و چهارم، ساختار تأمین را هدف گرفته‌اند. حذف واسطه‌ها از طریق خریدهای سلف و قراردادی و مستقیم از مبادی تولید و انتقال آن به مراکز هفت‌گانه عرضه مستقیم (در مناطق ۵، ۴، ۲، ۱، ۱۷، ۲۰ و ۲۲). خرید قراردادی از جمله توصیه‌های موکد کارشناسان به وزارت جهاد کشاورزی بوده منتهی در این سطح تاکنون عملکرد قابل توجهی نداشته‌است.

در کنار این موارد، شهرداری از تدارک هفتگی بسته‌ها خبر داده و از طرح «بسته مادرانه» رونمایی

کرده است؛ حمایتی ۳.۵ تا ۴ میلیون تومانی به‌ازای هر فرزند (شامل ۲.۵ میلیون تومان بن خرید از میادین و شهروند و یک میلیون تومان خدمات سلامت محور) که قرار است توزیع آن از روزهای آتی کلید بخورد.

راز گرانی از سر خرمن تا مغازه؛

تیر شهرداری به خال می‌خورد؟

نقطه قوت غیر قابل انکار طرح شهرداری، انگشت گذاشتن بر شکاف غیرمنطقی قیمت تولیدکننده تا قفسه خرده‌فروشی است. داده‌های رسمی مرکز آمار ایران از بررسی وضعیت قیمت‌ها در بهار ۱۴۰۵ مؤید یک فاجعه توزیعی است؛ فاصله قیمت محصولات کشاورزی دامی «از سر خرمن تا مغازه» بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ درصد افزایش یافته است!

به گزارش اقتصاد ۱۲۰، در بهار امسال، گوجه‌فرنگی از مزرعه تا رسیدن به دست شهروند ۲۳۵ درصد گران شده و پیاز جهش ۲۰۱ درصدی را تجربه کرده است. قیمت هلو ۱۷۹ درصد، سیب‌زمینی ۱۵۲ درصد، خیار ۱۱۲ درصد، خربزه ۹۲ درصد، نخود ۷۲ درصد، هندوانه ۶۴ درصد و عدس ۴۳ درصد میان زمین کشاورزی تا مغازه افزایش یافته است. بخشی از این شکاف بی‌شک ناشی از افت بار، فسادپذیری، حمل‌ونقل و اجاره‌های نجومی مغازها در کلان‌شهر هاست؛ اما سهم شیرین این مابه‌التفاوت، در جیب شبکه چندلایه دلالت‌نا و حاشیه سودهای گزاف واسطه‌گری انباشته می‌شود. اگر شهرداری بازنجیره‌تره بار و فروشگاه‌های خودبتواند این زنجیره فرسایشی را دور بزند و کالا را مستقیماً از سر خرمن به سفره پایتخت پیوند دهد، مهار بخشی از این فاصله ۲۰۰ درصدی نه تنها ممکن، بلکه یک فتح بزرگ در مهار تورم ساختاری توزیع خواهد بود.

نقطه کور اثر بخشی سیستم؛

خط اعتباری بانک‌ها یا معجزه بهره‌وری؟

اما سکه این طرح روی دیگری نیز دارد که تحلیل‌گران اقتصادی را محتاط می‌کند. تثبیت دستوری نرخ ۱۵ قلم کالای اساسی در میانه تورم سه‌رقمی خوراکی‌ها برای مدت شش ماه، می‌تواند نیازمند تحمل یک

شروطی برای عبور از آزمون

طرح «تورم صفر» پایتخت را می‌توان از دو منظر نگریست: از یک سو، تلنگری عملیاتی به ر خوت و محافظه‌کاری مغرط‌بدنه اجرایی دولت در تدبیر معیشت است. این طرح با اتصال هوشمند به پایگاه رفاه ایرانیان و سایر سامانه‌ها، توزیع هوشمند حمایت‌ها را در مقیاس خرد دنبال می‌کند. از سوی دیگر، این طرح در مرز باریک میان یک «اصلاح ساختاری زنجیره تأمین» و یک «اقدام دارای ریسک اعتباری» حرکت می‌کند.

برای آنکه این آزمون مهم در پایتخت با موفقیت به پایان برسد، به سرنوشت تلخ طرح‌های تعویق تورم دچار نشود و به الگویی برای اقدام عاجل سایر استان‌های کشور تبدیل شود، سه شرط گریزناپذیر است: نخست، شفاف‌سازی عمومی صورت حساب مالی طرح؛ به گونه‌ای که مشخص شود چه میزان از مهار قیمت‌ها دستور مستقیم حذف واسطه‌ها و سود بازرگانی بوده چه سهمی بر دوش اعتبارات بانکی سنگینی می‌کند. دوم، اجتناب و سواس گونه از تبدیل بانک‌ها به ماشین تولید ناترازی برای تثبیت دستوری نرخ‌ها و سوم، تدبیر برای پایدارسازی و توسعه ساختار این طرح از طریق به کارگیری ظرفیت‌های تعاونی مردمی؛ تا پایان این بازه زمانی با نقطه پایان مداخله شهرداری، به جای آغاز یک شوک قیمتی، به سرآغاز تثبیت الگوی پایدار «مزرعه تا خانه» در شبکه توزیع کشور مبدل شود.

امن و امان مان ، آرام جان

به دقایق سوگند که محرم رازند و تطمئن القلوب

به غربت آسمان به وقت غروب سوگند

که سینه گستراند بر دل‌ننگی های مان!

به تقدیر مقدر و به حَسْبَ اللَّهِ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ

که هیچ لحظه ای بی تو ، بر ما نگذشت

جز به حرمان و غم!

در پنجمین سالگرد پرواز بی بازگشت جانِ زندگی

مهندس ، خلبان سید مهران حبیب زاده شجاعی

به یادش شمع آرزوهایش را روشن خواهیم کرد

تا نامش همیشه در دل کودکان و زمین و آسمان جاودانه بماند.

((تمام جهانم، از آن تو))

شجاعی – حافظیان رضوی

پانزدهمین سالگرد درگذشت
مادر عزیزمان
مرحومه طوبی تعمیری (بازوکی)
را گرامی می داریم.
محسن – زهره – مریم

سرکار خانم دکتر شریعتی

و جناب آقای

دکتر اعتماد رضایی

ابراز همدردی ما را پذیرا باشید.

به شما و خانواده گرامی تسلیت

عرض می نماییم. روحشان شاد.

دکتر نیره سعادتی

دکتر محمود نقیب زاده

من در این خلوت خاموش و سکوت

آگرا ز یاد تو ای نغم می شکم ...

شانزدهمین سالگرد درگذشت

همسر و پدر عزیزمان، شادروان

جعفر قوام زاده رضوی

را گرامی میداریم.

خانواده قوام زاده رضوی

سرکار خانم دکتر ژاله شریعتی

درگذشت مادر گرامیتان

را به شما و خانواده محترم تسلیت عرض می نمایم.

برای شما صبر و شکیبایی و برای آن مرحوم شادی روح آرزو مندیم.

دکتر حلاج مقدم و بانو

بر تو باد صبر، که صبر دشمنی استوار است و عبادت اهل یقین

استاد ارجمند

جناب آقای دکتر رضا مهدوی

با کمال تأسف و تأثر درگذشت برادر گرامیتان

را تسلیت عرض نموده برای آن مرحوم علو درجات و برای شما و

سرکار خانم امین طهران و دکتر میثم مهدوی

و دکتر مسعود مهدوی و وابستگان محترم

صبر و شکیبایی از درگاه ایزد منان خواستاریم.

پرسنل اتاق عمل –بخش بستری – سنگ شکن – امور اداری و پذیرش

مرکز جراحی محدود ار مغان